

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/173/2017
Identifikačné číslo spisu:	8815205851
Dátum vydania rozhodnutia:	17.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8815205851.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovak Telekom, a.s., so sídlom Bajkalská 28, 817 62 Bratislava, IČO: 35 763 469, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Škerlíkom, so sídlom J. Ťatliaka 2051/8, 026 01 Dolný Kubín, proti žalovanému I. X., bytom N. R. XXX, XXX XX N. R., o zaplatenie 389,21 € s prisl., vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 7 C 225/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. januára 2017 sp. zn. 19 Co 160/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 31. januára 2017 sp. zn. 19 Co 160/26 potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 13. apríla 2016 č.k. 7 C 225/2015-60 v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a súvisiacom výroku o trovách konania a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že vo vzťahu k zmluve o poskytovaní verejných služieb uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným má zmluva charakter spotrebiteľskej zmluvy. Z obsahu spisu má za preukázané, že ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač Dodatku k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia. Odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na charakter dojednania a jeho začlenenia v texte právneho úkonu - Dodatku zmluvy, nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak podľa odvolacieho súdu nevzniklo žalobkyni právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť. Konštatoval, že nie je možné ani využiť moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP. Podľa názoru žalobkyne odvolací súd konal v rozpore s ustanovením § 385 ods. 1 CSP, keď na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, hoci si to

vyžadoval dôležitý verejný záujem, ako aj bolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie. Ďalej namietala, že súd prvej inštancie žalobkyňu neupozornil na skutočnosť, že mieni ex offio posúdiť zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, nepreskúmateľné, pričom súdy nižšej inštancie sa dostatočne nevysporiadali s jej podstatnou argumentáciou. Mala za to, že rozhodnutia súdov nižších inšancií sú založené na nesprávnych skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení. Odvolací súd si nesprávne osvojil právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Žiadala napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a zároveň zrušiť aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v druhom a treťom výroku a vec vrátiť v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

6. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva

na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a I. Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (I. ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

12. Žalobkyňa namieta, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

13. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

14. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že sudy nižšej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnili. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho

postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľky. Žalobkyňa tak neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. Žalobkyňa tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo tým, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 385 ods. 1 CSP nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, pričom odvolací súd bol povinný pojednávanie nariadiť, pretože si to vyžadoval dôležitý verejný záujem, ako aj bolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie.

16. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

17. Z dovolaním napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd v celom rozsahu vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, ktoré podľa neho nebolo potrebné doplniť, ani zopakovať. V danom prípade išlo o odvolanie podané v súkromnoprávnom spore, ktorého prejednanie na odvolacom pojednávaní nevyžadoval verejný záujem. So zreteľom na to odvolací súd prejednaním odvolania bez nariadenia odvolacieho pojednávania neporušil ustanovenie § 385 ods. 1 CSP. Preto postupom odvolacieho súdu, ktorý bol v súlade so zákonom nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je tak námietka žalobkyne, že uvedeným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

18. Žalobkyňa zároveň namietala, že súd prvej inštancie jej neumožnil vyjadriť sa k posúdeniu zmluvnej podmienky súdom ex offio ako neprijateľnej zmluvnej podmienky.

19. K námietke žalobkyne o porušení zásady kontradiktórnosti konania tým, že súd prvej inštancie pred rozhodnutím o posúdení podmienky v spotrebiteľskej zmluve ako nekalej nedal žalobkyni príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, dovolací súd uvádza, že žalobkyňa mala možnosť namietat rozhodnutie súdu prvej inštancie v riadnom opravnom prostriedku. Žalobkyňa túto možnosť využila a uplatnila svoj vplyv na konanie podaním odvolania, v ktorom uviedla z akých dôvodov považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne, keď sa vyjadrila k skutkovej, aj právnej stránke veci. Dovolací súd navyše poukazuje na skutočnosť, že právny zástupca žalobkyne sa na pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 23. marca 2016 vyjadril (č.l. 6 zápisnice o pojednávaní), že nárok na zmluvnú pokutu v požadovanej výške je dôvodný, nie je neprimeraný, nie je v neprospech spotrebiteľa, nie je neopodstatnený a nespôsobuje nerovnováhu. Námietka žalobkyne je tak neopodstatnená. Odvolací súd sa s jej námietkami v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne vyporiadal. Dovolací súd poukazuje, že v danej situácii žalobkyňa už cestou riadneho opravného prostriedku dosiahla sledovaný účel, jej tvrdenie o porušení práva na spravodlivý súdny proces nemá tak žiadne opodstatnenie (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993). Aj podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvého stupňa, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013). Pre záver o rešpektovaní zásady kontradiktórnosti je z materiálneho hľadiska postačujúce, pokiaľ bola táto zásada dodržaná v súdnom konaní ako celku. Preto nedošlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie strán sporu.

20. K ďalšej dovolacej argumentácii žalobkyne najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnú

normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď. aj R 24/2017).

21. Dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

22. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

23. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie vo veci samej prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

26. V časti výroku týkajúceho sa náhrady trov dovolacieho konania rozhodol senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 2 : 1

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.